

Pletenina: koristno izkoriščen prosti čas

Delovni človek si ne pridobi občutka pripadnosti nekemu delovnemu kolektivu le med delovnim procesom, ampak tudi v skupinskih izletih, športnih društvih, s sodelovanjem v kulturnih sekcijah, ki jih največkrat organizirajo sindikati. Bolj živahna kot bo ta dejavnost, bolj se bo krepilo tovariško vzdušje v tovarnah, večja bo zavzetost in odgovornost za delo, ki ga ljudje opravljajo.

V Pletenini, tovarni trikotažnih izdelkov iz Ljubljane, si člani sindikata prizadevajo, da bi bilo delavcu v prostem času dostopno kar največje število športnih in kulturnih objektov, kjer bi se lahko posvetil telesni in duhovni negi. V ta namen so rezervirali kegljišče in igrišče za mali nogomet na Kodeljevem ter plavalni bazen v Tivoliju. Športni vrvež doživljuje svoj vrhunec v času vsakoletnih sindikalnih iger, ki se jih udeležujejo tudi izbrane ekipe iz Pletenine. Za kulturni užitek pa je poskrbela pogodba z

Mestnim gledališčem, katera predstave si vsako leto ogleda veliko število delavcev iz Pletenine.

Želja po spoznavanju novih krajev znotraj ali zunaj domovine, po sprostitvi, je delno potešena z vsakoletnimi sindikalnimi izleti. Letošnje krožno popotovanje po Prekmurju je izredno uspelo, veliko zanimanje pa je tudi za planinsko turo na Triglav, ki jo načrtujejo za konec avgusta. Za poletne dopuste so delavcem iz Pletenine namenjeni počitniški dom v Novigradu, dvoje stanovanj v Kranjski gori in kočica na Veliki planini.

Težko je ugotoviti in upoštevati vse želje 850 ljudi, kolikor jih je zaposlenih v tovarni. Vendar lahko upamo, da bo med možnostmi, ki so na voljo delovnim ljudem za sprostitev, vsaj ena, ki bo prispevala k zadovoljstvu človeka in mu dala občutek, da je del družbene celote, ki skrbi za njegovo počutje.

BORIS KRAMBERGER

Financiranje krajevnih skupnosti

V razpravah o novi ustavi so bile česta tema tudi krajevnih skupnosti in način njihovega financiranja. Le-ta dobiva vse bolj konkretno obliko. Doslej so bile krajevnih skupnosti financirane pretežno iz proračuna. Za leto 1975 je občina še zagotovila proračunsko financiranje, v prihodnje pa ne bo šlo več tako. KS naj bi se financirale iz treh virov: da jim občina odstopi nekatere davke in takse s sofinanciranjem združenega dela TOZD in drugih skupnosti ter s samoprispevki. Zaenkrat pa vsi trije deli financiranja še niso med seboj povezani. Treba jih bo uskladiti, zato je potrebno v KS čimprej temeljito preresetati programiranje.

Družbeni dogovor o načinu združevanja sredstev, ki jih bodo za zadovoljevanje in uresničevanje skupnih potreb in interesov delovnih ljudi in občanov v KS namenili delavci v TOZD, samoupravnih organizacijah in drugih delovnih skupnostih, naj bi podpisale vse občinske skupščine ljubljanskega območja, vse občinske konference SZDL in občinski sindikalni sveti. Ta dogovor bo zavezoval podpisnike, da bodo kar najprej sklenili sameupravne sporazume. Te bodo sklepale: TOZD, druge samoupravne skupnosti pa

tudi obrtniki (torej zasebni sektor s svojimi združenji) in krajevnih skupnosti. Pri vsem tem ne gre za nov prispevek, da bi KS opravljale svojo vlogo, ampak za globoko ustavno izhodišče, da delavec, ki sredstva ustvarja z njimi tu, di razpolaga in da si zagotavlja poleg pogojev svojega dela, pogoje za socialno, zdravstveno varstvo itd. tudi pogoje svojega življenja tam, kjer živi, kjer stanuje. Pri tem ne gre prezreti, da pogoji bivanja v taki skupnosti, kot je krajevna, vplivajo tudi na počutje na delovnem mestu. Tu gre tudi za to, da delavec, ki daje svoj prispevek za KS, tudi ve, za kaj ga daje. Sam se odloča, za kaj bo šel njegov prispevek. Torej bo sredstva dajal glede na program KS. Zato mora biti ta sprejet najkasneje do 1. decembra letos. Sredstva bodo zagotavljali po obračunu, zaključnem računu v naslednjem četrtletju. Seveda gre pri tem za srednjeročno dogovarjanje (petletno), pri čemer je treba računati tudi s sprotimi spremembami. O znesku se bodo dokončno dogovorili vsako leto.

Na sestanku medobčinskega sveta SZDL in sveta ljubljanskega območja (bil je sredi junija v Kamniku) so predlagali, da bi prispevek znašal

200 dinarjev na delavca. Denar bo šel v KS, kjer delavec stanuje. Na sestanku so se opredelili za »kjer biva«, ne za stalno ali za začasno bivališče. Za pripravo gradiva in predlogov podpisnikom naj bi ustanovili posebno telo, ki bo imelo zelo odgovorno nalogo, saj bo moralo soočiti vse organe KS, usklajevati in ugotavljati, kateri KS so potrebna solidarnostna sredstva. Po dogovoru je možno zagotavljati solidarnost tudi zunaj občinskih meja, na primer na mestni ravni. To telo bi torej kot organ podpisnikov pripravilo predlog za delitev zbranih sredstev in v skladu s sameupravnim sporazumom vse podpisnike o vseh ugotovitvah pravočasno obveščalo. Zdej je treba začeti akcijo, da bo družbeni dogovor čimprej podpisan in spodbuditi sklepanje sameupravnih sporazumov. Predlog bodo dobile vse TOZD, skupnosti, KS, ki bodo v razpravah osnutek predloga dopolnile. Pripombe na osnutek naj bi dobili v začetku septembra za občinsko konferenco da bi morebitne spremembe in dopolnila osnutka predloga lahko posredovali območni konferenci SZDL.

vj

Vrnitev k družbenim interesom

V akcijo za stabilizacijo gospodarstva so s vključili tudi borci NOV. Na mestnem odboru ZZB NOV Ljubljana o o tem razpravljali 17. julija, istega dne pa je bil na občinskem odboru tudi sestanek s predsedniki združenj borcev NOV. Oba sestanka stala lala popolno podporo stališčem CK ZKJ, s katerimi so se seznanili iz posebne brošure.

Vladimir Šenk-Gaber je pri apotkih za akcijo poudaril, da je borcev NOV sicer malo vključenih v gospodarske organizacije, toda borci NOV o razen zelo redkih izjem čiti in se zaradi tega lahko odločno zavzemajo za uresničitev stališč CK ZKJ in ZKS. Borci se morajo zlasti v delegatski bazi in v krajevnih skupnostih zavzemati, da bi stvarili ugodno družbeno zdušje, ki bi privedlo do manjšanja uvoza in splošne orabe.

V razpravo so se dejavno vključili tudi predsedniki združenj. Tako je Nace Majcen pozoril na predlog sistemizacije uslužbenških mest v občinski upravi. Po tem predlogu i bili osebni dohodki uslužencev neprimerno višji kakor o šolah, vzgojno-varstvenih stanovanj in bolnišnicah, kar e mu zdi neutemeljeno, zaka j avno nenehna zviševanja plač odijo v inflacijo. Bogdan Jator je opozoril, da so prav epokrite investicije vzrok, da ed gradbeniki ni zanimanja a gradnjo stanovanj za de uvece in borce NOV. Tako bi oralo biti vseljivih letos 400 anovanj, za katere se še ploh ne ve, kdaj bodo narena. Nadalje so opozorili na ubljanski živilski trg, kjer osamezni prekupčevalci izkoščajo nesposobnost ljubljanke trgovine, da bi z obilno i kakovostno ponudbo vrtnin i sadja zaščitila potrošnike. ogaja se, da na tem trgu rodajajo korenje celo dražje

kakor meso. Uprava trga in inšpektorji ne nadzorujejo cen, ampak jih zanima samo to, da vnovčijo prodajna mesta.

Odločno so predsedniki združenj borcev NOV nastopili v prid poostrove kazenskih ukrepov proti kršiteljem zakonov in proti izvajalcem gospodarskega kriminala. Poudarili so, da okoriščanje z družbenim imetjem ne prinaša samo gmotno škodo, ampak tudi politično. Prav z grabežem, okoriščanjem, delitvijo prek stvarnih možnosti, z nepokritimi naložbami in nepotrebnim uvozom posamezniki in skupine izpodkopljuje naš samoupravni družbeni sistem. Zato morajo biti kazni ostre, ukrepi pa hitri.

Predsedniki združenj borcev NOV so grajali uvoz nepotrebnega blaga kot je: viski, razne igrače, vžigalniki in drugi luksusni predmeti. Če so se Italijani lahko odpovedali uvozu mesa, ki morajo 60 odstotkov potreb po mesu pokriti iz uvoza, potem bi se tudi mi lahko odrekli marsičemu, kar nam sploh ni nujno. Zavzeli so se za to, da bi se smelo uvažati samo na osnovi uvoznega dovoljenja, kjer bi bila navedena vrsta blaga, uvažali pa naj bi le surovine in posebno zapletene aparate, ki jih doma ne izdelujemo ali pa se jih ne izplača izdelovati.

Na koncu so poudarili, da je treba s temi in drugimi stališči za stabilizacijo gospodarstva seznaniti vse članstvo ZZB NOV in vse delovne ljudi, ustrezno družbeno akcijo pa izpeljati hitro in odločno, obenem pa nadaljevati z odpravljanjem najrazličnejših gospodarskih neskladij, ki predstavljajo globlje vzroke za ne-likvidnost in inflacijo. Bistvo vsega je družbena zavest. Ta se mora vrniti od zasebnih in skupinskih koristi k splošnim družbenim interesom...

FRANCI STRLE

Kartonažna tovarna v Ljubljani v luči sedanjih gospodarskih gibanj

Prvi vtis, ki ga dobi obiskovalec Kartonažne tovarne v Ljubljani, je nekak odmev zunanjih vplivov, kjer se meša ropot tovarnjakov, ki dovažajo ali odvažajo tovarniške proizvode, z otroškimi živčavom, ki prihaja iz sosednjega otroškega vrtea. Očitno so se v tovarni na oboje že navadili, kot jih ne presenečajo pozivi za izboljšanje gospodarstva in stabilizacijo. Vsi ti ukrepi namreč zanje nise nič novega, ker že vrsto let delujejo v tej smeri in so pripravljeni dočakali tudi najnovejše gospodarske ukrepe.

Že v letošnjem gospodarskem načrtu so se maksimalno usmerili na domače surovine, kar kaže tudi podatek, da so v prvih šestih mesecih lani uvozili 19.166 ton najrazličnejših materialov, letos pa v istem obdobju le 9.522 ton. To pomeni, da so 10.000 ton reprodukcijskega materiala kupili od domačih proizvajalcev, ki proizvajajo dovolj kvalitno. Pri iskanju domačih surovinskih osnov pa Kartonažna tovarna ni stala križem rok, temveč se je aktivno vključila v rekonstrukcijo domačih surovinske osnove in v ta namen prevzela vlogo 75-odstotnega garanta in nosilca celotne investicije pri rekonstrukciji tovarne papirja v Plaškein v Liki. S to investicijo v tovarno za proizvodnjo doslej deficitarnega papirja, potrebnega za proizvodnjo valovite embalaže, so lahko tudi tako izrazito zmanjšali uvoz. Obenem jih tovarna v Plaškem sedaj sproti zalaga s surovinami, kar je tudi močno zmanjšalo zaloge, ki so v letošnjem letu

manjše za 30 odstotkov. Posebno poglavje v Kartonažni tovarni so investicije, s katerimi želijo maksimalno vplivati na intenziviranje proizvodnje. Pri tem je posebnost v tem, da so se delavci v posameznih TOZD odločili združiti svoja finančna sredstva za investicije, kar omogoča uspešno delovanje v smeri stabilizacije, ker le takšno združevanje sredstev omogoča investiranje tudi v TOZD, ki v določenem trenutku nimajo zadostnih lastnih sredstev. Po tem ključu bodo v Kartonažni tovarni, ki vključuje kot TOZD Kartonažo Rakek, Lepenka Tržič, Valkarton Logatec, Papirkonfekcijo iz Ljubljane in Kartonažno tovarno v Ljubljani z delovno skupnostjo skupnih služb, letos investirali skupno 119 milijonov dinarjev. Pri tem je OZD ostala pri vodilu, da so vsi viri financiranja v celoti zagotovljeni, bodisi da gre za osnovna sredstva, obratna sredstva ali prispevek za energitiko. Tako bodo 57,5 milijona dinarjev prispevali iz lastnih sredstev, ostalo pa so investicijski krediti Ljubljanske banke in tuji komercialni krediti. Pri tem pa Kartonažna tovarna ostaja še vedno investicijsko sposobna, saj nepokritih investicij ne poznajo že vrsto let. Čeprav Kartonažna tovarna ni tipično izvozna hiša, ampak predvsem usmerjena na proizvodnjo za domače potrebe, pa ima pomemben delež v tako imenovanem posrednem izvozu, ki pa ni družbeno pomemben, čeprav je to z njihovega stališča krivično. Kljub temu so letos že izvozili za 1,2 milijona do-

larjev izdelkov, medtem ko so v istem obdobju lani izvozili za 577.000 dolarjev, kar je za netipičnega izvoznika pomemben skok. Prav zaradi povečanega izvoza in predvsem zmanjšane uvoza ter preusmeritve na domače surovine, so lahko nekaterim izdelkom celo znižali ceno, kar je za osvajanje tržišča zelo pomembno, kajti v Jugoslaviji je samo na področju potiskane embalaže okrog 400 tovarn. Vendar se to odraža na ostanku dohodka, ki je letos za 22 odstotkov manjši kot lani, čerpav se je celotni dohodek povečal za enak odstotek. Tak razvoj jih ne preseneča, saj so ga pričakovali.

Pomembno podporo pri reševanju problemov pa ima vodstvo podjetja v sindikatih in predvsem v aktivni ZK, ki si je tudi zadal nalogo, da z ustreznimi akcijami prepričajo ljudi, da vse, kar je v interesu kolektiva, mora biti tudi v interesu družbe, kajti danes še vse prepogosto prevladujejo ozki kolektivni interesi.

Vse povedano sicer kaže na pozitivni razvoj gospodarjenja v Kartonažni tovarni Ljubljana, vendar v podjetju s tem še niso zadovoljni. Zavedajo se, da so pravzaprav šele na začetku in direktor podjetja Franc Zupančič, članica DS Vida Lotrič in sekretar sveta ZK Tomo Cukrov, ki so sodelovali v pogovoru, so neprestano ponavljali, da so šele zabredli v sodobne gospodarske tokove. Prvi rezultati pa kažejo, da bodo kmalu tudi odločno zaplaval.

JOŽE FOŠNERIČ